

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur ser alfabetet ut? Hur uttalas ljuden?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur ser alfabetet ut?

Traditionellt arabisk ordningsföljd i alfabetet:

Hur ser alfabetet ut?

Traditionellt arabisk ordningsföljd i alfabetet:

'	B	T	J	X	KH	D	R
S	SH	DH	C	G	F	Q	K
L	M	N	W	H	Y		

Hur ser alfabetet ut?

Traditionellt arabisk ordningsföljd i alfabetet:

'	B	T	J	X	KH	D	R
S	SH	DH	C	G	F	Q	K
L	M	N	W	H	Y		
A	E	I	O	U			

Hur ser alfabetet ut?

1. b)

t)

j)

x)

2. b)

t)

j)

x)

kh)

Hur ser alfabetet ut?

Men sortering av namn eller ord:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y

Hur ser alfabetet ut?

Men sortering av namn eller ord:

A B C D E F G H I J K L M N O Q R S T U W X Y

P, V, Z används inte i somaliskan.

Hur ser alfabetet ut?

Men sortering av namn eller ord:

A B C D E F G H I J K L M N O Q R S T U W X Y

DH, KH, SH behandlas som SJ, TJ, NG i svenskan: TVÅ tecken representerar ett ljud.

Men de är inte bokstäver som CH i spanskan.

Hur uttalas ljuden?

5 vokaltecken

A E I O U

Hur uttalas ljuden?

5 vokaltecken

A	E	I	O	U
han	hem	hinn	håll	hon

Hur uttalas ljuden?

5 vokaltecken, men 10 vokalljud

A	E	I	O	U
han	hem	hinn	håll	hon

Hur uttalas ljuden?

5 vokaltecken, men 10 vokalljud

	A	E	I	O	U
“lätta”	han	hem	hinn	håll	hon
“tunga”					

Hur uttalas ljuden?

5 vokaltecken, men 10 vokalljud

	A	E	I	O	U
“lätta”	han	hem	hinn	håll	hon
“tunga”	här	hel	hit	höll	hull

Hur uttalas ljuden?

5 vokaltecken, men 10 vokalljud

	A	E	I	O	U
“lätta”	han	hem	hinn	håll	hon
“tunga”	här	hel	hit	höll	hull

De ”lätta” (vanliga) vokalljuden är mer frekventa än de ”tunga” (anspända) ljuden.

Hur uttalas ljuden?

Långa vokaler dubbeltecknas som i finskan:

AA EE II OO UU

Totalt:

10 korta och 10 långa vokalljud

Hur uttalas ljuden?

B D F G H K L M N R S T

ungefär som i svenskan

Hur uttalas ljuden?

B D F G H K L M N R S T

ungefär som i svenskan

J SH W Y

ungefär som i engelskan: just **she** **was** **young**

Hur uttalas ljuden?

B D F G H K L M N R S T

ungefär som i svenskan

J SH W Y

ungefär som i engelskan: just she was young

DH ungefär som svenskt RD: gjorde

Hur uttalas ljuden?

B D F G H K L M N R S T

ungefär som i svenskan

J SH W Y

ungefär som i engelskan: just **she** **was** **y**oung

DH ungefär som svenskt RD: gjorde

KH ungefär som tyskt CH: Buch

Hur uttalas ljuden?

C ungefär som arabiskt ع : **C**ali, **C**umar

Hur uttalas ljuden?

C ungefär som arabiskt ع : **C**ali, **C**umar

Q ungefär som arabiskt ق : **q**alin

Hur uttalas ljuden?

C ungefär som arabiskt ع : **C**ali, **C**umar

Q ungefär som arabiskt ق : **q**alin

X ungefär som arabiskt ح : **X**asan, Ubax**x**

Hur uttalas ljuden?

C ungefär som arabiskt ع : **C**ali, **C**umar

Q ungefär som arabiskt ق : **q**alin

X ungefär som arabiskt ح : **X**asan, Ubax

‘ “glottal stop”, ungefär som arabiskt ء : go’aan

Hur uttalas ljuden?

BB DD GG LL MM NN RR

förekommer också som långa, kraftiga.

Hur uttalas ljuden?

BB DD GG LL MM NN RR

förekommer också som långa, kraftiga.

Enkelt B D G mellan vokaler uttalas slapt,
utan att luftströmmen stoppas helt, utan bara
nästan, som i spanskan eller grekiskan.

Hur uttalas ljuden?

BB DD GG LL MM NN RR

förekommer också som långa, kraftiga.

Enkelt B D G mellan vokaler uttalas slapt,
utan att luftströmmen stoppas helt, utan bara
nästan, som i spanskan eller grekiskan.

Fonetiska symboler: [β], [ð], [ɣ]

Hur uttalas ljuden?

Mer om

- de 10 vokalljuden,
- de svårare konsonanterna.

Är somaliskan väldigt olik svenskan?

Är somaliskan väldigt olik svenskan?

Det beror på vad man menar med olik...

Är somaliskan väldigt olik svenskan?

Det beror på vad man menar med olik...

avstånd

struktur

ordförråd

uttryckssätt

komplexitet

Likheter

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.

Obestämd form

ett land
en skog

Obestämd form

ett land

dal

en skog

kayn

Bestämd artikel

land
skog

dal
kayn

Bestämd artikel

landet

dal

skog

kayn

Bestämd artikel

landet

dal

skogen

kayn

Bestämd artikel

landet

dalka

skogen

kayn

Bestämd artikel

landet
skogen

dalka
kaynta

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.
Få kasus.

Kasus

Kasus

Tyska:

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ
der den des dem

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD + ablativ, vokativ

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD + ablativ, vokativ

amicus, amicum, amici, amico, amico, amice

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD + ablativ, vokativ

Ryska: NAGD

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD + ablativ, vokativ

Ryska: NAGD + lokativ, instrumentalis

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD + ablativ, vokativ

Ryska: NAGD + lokativ, instrumentalis

Kasus

Tyska: nominativ, ackusativ, genitiv, dativ

Latin: NAGD + ablativ, vokativ

Ryska: NAGD + lokativ, instrumentalis

Kasus

Svenska:

Kasus

Svenska:
substantiv:

Kasus

Svenska:
substantiv: grundform

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform skogen

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform skogen
 genitiv

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform
genitiv

skogen
skogens

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen:

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen: grundform

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen: grundform	jag
---------------------	-----

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen: grundform	jag
objektsform	

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen: grundform	jag
objektsform	mig

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen: grundform	jag
objektsform	mig
possessiv	

Kasus

Svenska:

substantiv: grundform	skogen
genitiv	skogens

pronomen: grundform	jag
objektsform	mig
possessiv	min, mitt

Kasus

Somaliska:

Kasus

Somaliska:
substantiv:

Kasus

Somaliska:

substantiv: grundform

Kasus

Somaliska:

substantiv: grundform kaynta

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kayntu

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kayntu

pronomen:

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kaynt <u>u</u>

pronomen:	grundform
-----------	-----------

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kayntu

pronomen:	grundform	aniga
-----------	-----------	-------

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kaynt <u>u</u>

pronomen:	grundform	aniga
	subjektsform	

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kaynt <u>u</u>

pronomen:	grundform	aniga
	subjektsform	aan

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kaynt <u>u</u>

pronomen:	grundform	aniga
	subjektsform	aan
	objektsform	

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kaynt <u>u</u>

pronomen:	grundform	aniga
	subjektsform	aan
	objektsform	i

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kayntu

pronomen:	grundform	aniga
	subjektsform	aan
	objektsform	i
	possessiv	

Kasus

Somaliska:

substantiv:	grundform	kaynta
	subjektsform	kaynt <u>u</u>

pronomen:	grundform	aniga
	subjektsform	aan
	objektsform	i
	possessiv	kayga, tayda

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.
Få kasus.

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.

Få kasus.

Subjektspronomen.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Lena sjunger.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Lena sjunger.

Lena **hon** sjunger.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Lena sjunger.

Lena hon sjunger.

Regnet det faller.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Way heesaysaa.

Lena sjunger.

Lena hon sjunger.

Regnet det faller.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Way heesaysaa.

Lena sjunger.

Lena hon sjunger. Leena way heesaysaa.

Regnet det faller.

Subjektspronomen

Hon sjunger.

Way heesaysaa.

Lena sjunger.

Lena hon sjunger.

Leena way heesaysaa.

Regnet det faller.

Roobku wuu da'ayaa.

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.

Få kasus.

Subjektspronomen.

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.

Få kasus.

Subjektspronomen.

Sammansatta substantiv och verb.

Sammansättningar

jord

Sammansättningar

jordbruk

Sammansättningar

jordbrukare

Sammansättningar

jordbrukare
beer

Sammansättningar

jordbrukare
beerfal

Sammansättningar

jordbrukare

beerfale

Likheter

Bestämd artikel som ändelse.

Få kasus.

Subjektspronomen.

Sammansatta substantiv och verb.

Likheter med andra europeiska språk

Likheter med andra europeiska språk

Verbböjning i 1, 2, 3 person sing. och plur.

Verbböjning

Verbböjning

sjunger

spanska

Verbböjning

sjunger

jag 1 p.

du 2 p.

han 3 p.

hon

spanska

canto

cantas

canta

canta

Verbböjning

<i>sjunger</i>		spanska	
jag	1 p.	sing.	canto
du	2 p.	sing.	cantas
han	3 p.	sing.	canta
hon			canta
vi	1 p.	plur.	cantamos
ni	2 p.	plur.	cantáis
de	3 p.	plur.	cantan

Verbböjning

<i>sjunger</i>		spanska	somaliska
jag	1 p. sing.	canto	heesaa
du	2 p. sing.	cantas	heestaa
han	3 p. sing.	canta	heesaa
hon		canta	heestaa
vi	1 p. plur.	cantamos	heesnaa
ni	2 p. plur.	cantáis	heestaa
de	3 p. plur.	cantan	heesaa

Likheter med andra europeiska språk

Verbböjning i 1, 2, 3 person sing. och plur.

Likheter med andra europeiska språk

Verbböjning i 1, 2, 3 person sing. och plur.

Verbböjning i enkel och progressiv form.

Preogressiva fromer

Engelska

Preogressiva fromer

Engelska simple progressive
present tense

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	I am singing

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	I am singing
past tense	I sang	

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	I am singing
past tense	I sang	I was singing

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	I am singing
past tense	I sang	I was singing
Somaliska	simple	progressive
nutid		
dåtid		

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	I am singing
past tense	I sang	I was singing
Somaliska	simple	progressive
nutid	heesaa	
dåtid	heesay	

Preogressiva fromer

Engelska	simple	progressive
present tense	I sing	I am singing
past tense	I sang	I was singing
Somaliska	simple	progressive
nutid	heesaa	heesayaa
dåtid	heesay	heesayay

Likheter med andra europeiska språk

Verbböjning i 1, 2, 3 person sing. och plur.

Verbböjning i enkel och progressiv form.

Likheter med andra europeiska språk

Verbböjning i 1, 2, 3 person sing. och plur.

Verbböjning i enkel och progressiv form.

Regional variation i ordförrådet.

Likheter med andra europeiska språk

Verbböjning i 1, 2, 3 person sing. och plur.

Verbböjning i enkel och progressiv form.

Regional variation i ordförrådet.

Olikheter

Olikheter

Prepositioner framför verb.

Prepositioner

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.
t.ex. Jag **bor i Göteborg**.

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.

t.ex. Jag **bor i Göteborg**.

Prepositionen följer med substantivet i sv.

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.

t.ex. Jag **bor i Göteborg**.

Prepositionen följer med substantivet i sv.

Jag **bor** fortfarande **i Göteborg**.

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.

t.ex. Jag **bor i Göteborg**.

Prepositionen följer med substantivet i sv.

Jag **bor** fortfarande **i Göteborg**.

Var **i Göteborg** sa du att du **bor**?

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.
t.ex. Jag **bor i** Göteborg.

I somaliskan följer prepositionen med verbet.

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.
t.ex. Jag **bor i** Göteborg.

I somaliskan följer prepositionen med verbet.
Waxaan **ku** noolahay Göteborg.

Prepositioner

Binder oftast samman verb och substantiv.
t.ex. Jag **bor i** Göteborg.

I somaliskan följer prepositionen med verbet.
Waxaan **ku noolahay** Göteborg.

Göteborg waxaa **ku taala** Jaamacadda Chalmers.
I Göteborg (så) **ligger** Chalmers högskola.

Olikheter

Prepositioner framför verb.

Olikheter

Prepositioner framför verb.
Satstypsmarkörer.

Satstypsmarkörer

waa

Satstypsmarkörer

waa påstående

Satstypsmarkörer

waa	påstående
ma	ja/nej-fråga

Satstypsmarkörer

waa	påstående
ma	ja/nej-fråga

Cali **waa** yimid. Ali har kommit.

Satstypsmarkörer

waa	påstående
ma	ja/nej-fråga

Cali waa yimid.

Ali har kommit.

Cali ma yimid?

Har Ali kommit?

Olikheter

Prepositioner framför verb.
Satstypsmarkörer.

Olikheter

Prepositioner framför verb.

Satstypsmarkörer.

Fokusmarkering.

Fokusmarkering

Cali **baa** yimid. Det är **ALI** som har kommit.

Fokusmarkering

Cali **baa** yimid.

Det är **ALI** som har kommit.

utan fokus:

Cali **waa** yimid.

Ali har kommit.

Olikheter

Prepositioner framför verb.

Satstypsmarkörer.

Fokusmarkering.

Olikheter

Prepositioner framför verb.

Satstypsmarkörer.

Fokusmarkörer.

Ordförrådet.

Olikheter

Kusjitiska arvord

Olikheter

Kusjitiska arvord
af 'mun', lug 'ben', san 'näsa'

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånnord främst från arabiskan

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan
sariir 'säng', jaamacad 'universitet'

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan

Lite från engelska och italienska

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan

Lite från engelska och italienska
buug

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan

Lite från engelska och italienska
buug, wiig

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan

Lite från engelska och italienska
buug, wiig, tuwaal

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan

Lite från engelska och italienska
buug, wiig, tuwaal
shukumaan

Olikheter

Kusjitiska arvord

Lånord främst från arabiskan

Lite från engelska och italienska

buug, wiig, tuwaal

shukummaan < asciugamano 'handduk'

Olikheter

Prepositioner framför verb.

Satstypsmarkörer.

Fokusmarkörer.

Ordförrådet.

Svårt att lära?

Svårt att lära?

Skrift och uttal.

Svårt att lära?

Skrift och uttal.

Grammatik.

Svårt att lära?

Skrift och uttal.

Grammatik.

Ordförråd.

Svårt att lära?

Skrift och uttal.

Grammatik.

Ordförråd.

Ordbildning.

Svårt att lära?

Skrift och uttal.

Grammatik.

Ordförråd.

Ordbildning.

Ungefär som att lära sig bosniska, kroatiska eller serbiska.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Har substantiven olika genus?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Har substantiven olika genus?

I svenskan finns två genus:

Har substantiven olika genus?

I svenskan finns två genus:

en bil bilen

ett hus huset

Har substantiven olika genus?

I svenskan finns två genus:

en bil	bilen
ett hus	huset

I tyskan finns tre genus:

Har substantiven olika genus?

I svenskan finns två genus:

en bil	bilen
ett hus	huset

I tyskan finns tre genus:

ein Hafen	der Hafen	'hamen'
eine Hand	die Hand	'handen'
ein Haus	das Haus	'huset'

Har substantiven olika genus?

Andra språk med två olika genus är t.ex.
franska, spanska, italienska...

Har substantiven olika genus?

Andra språk med två olika genus är t.ex.
franska, spanska, italienska,
arabiska...

Har substantiven olika genus?

Andra språk med två olika genus är t.ex.
franska, spanska, italienska,
arabiska,
somaliska...

Två genus i somaliskan

Två genus i somaliskan

kab 'sko' kab**ta** 'skon'

Två genus i somaliskan

kab	'sko'	kabta	'skon'
dab	'eld'	dabka	'elden'

Två genus i somaliskan

kab	'sko'	kabta	'skon'	femininum
dab	'eld'	dabka	'elden'	maskulinum

Femininum – Maskulinum

kab

kab**ta**

'skon'

t

–

k

dab

dab**ka**

'elden'

Femininum – Maskulinum

kab

kab**ta**

'skon'

mind

mind**ida**

'kniven'

t

–

k

dab

dab**ka**

'elden'

guri

guri**ga**

'huset'

d

–

g

Femininum – Maskulinum

kab

kabta

'skon'

mind

mindida

'kniven'

bil

bisha

'månen'

t – k

d – g

sh – h

dab

dabka

'elden'

guri

guri

'huset'

fure

fura

'nyckeln'

Femininum – Maskulinum

kab**ta** 'skon'

dab**ka** 'elden'

Femininum – Maskulinum

kabta	'skon'	dabka	'elden'
ay	'hon/den/det'	uu	'han/den/det'

Femininum – Maskulinum

kabta	'skon'	dabka	'elden'
ay	'hon/den/det'	uu	'han/den/det'
taas		kaas	'den där'
tayda		kayga	'min, mitt'

Femininum – Maskulinum

kabta	'skon'	dabka	'elden'
ay	'hon/den/det'	uu	'han/den/det'
taas		kaas	'den där'
tayda		kayga	'min, mitt'
tahay		yahay	'är'
heestaa		heesaa	'sings'
heesaysaa		heesayaa	'is singing'

Femininum – Maskulinum

kabta	'skon'	dabka	'elden'
ay	'hon/den/det'	uu	'han/den/det'
taas		kaas	'den där'
tayda		kayga	'min, mitt'
tahay		yahay	'är'
heestaa		heesaa	'sings'
heesaysaa		heesayaa	'is singing'

men inte olika former av adjektiv

Femininum – Maskulinum

Mer om

- den bestämda artikeln
- olika pronomener
- olika verbformer

Hur funkar somaliskan?

* * *

Finns det bestämd och obestämd artikel?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Finns det bestämd och obestämd artikel?

engelska svenska

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko
obestämd art.		

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko
obestämd art.	a shoe	en sko

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko
obestämd art.	a shoe	en sko
bestämd art.		

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko
obestämd art.	a shoe	en sko
bestämd art.	the shoe	sk on

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko
obestämd art.	a shoe	en sko
bestämd art.	the shoe	sk on

räkneord

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska
ingen artikel	shoe	sko
obestämd art.	a shoe	en sko
bestämd art.	the shoe	sk on
räkneord	one shoe	en sko

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska	somaliska
ingen artikel	shoe	sko	
obestämd art.	a shoe	en sko	
bestämd art.	the shoe	skon	
räkneord	one shoe	en sko	

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska	somaliska
ingen artikel	shoe	sko	kab
obestämd art.	a shoe	en sko	
bestämd art.	the shoe	skon	
räkneord	one shoe	en sko	

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska	somaliska
ingen artikel	shoe	sko	kab
obestämd art.	a shoe	en sko	—
bestämd art.	the shoe	skon	
räkneord	one shoe	en sko	

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska	somaliska
ingen artikel	shoe	sko	kab
obestämd art.	a shoe	en sko	—
bestämd art.	the shoe	skon	kabta
räkneord	one shoe	en sko	

Finns det bestämd och obestämd artikel?

	engelska	svenska	somaliska
ingen artikel	shoe	sko	kab
obestämd art.	a shoe	en sko	—
bestämd art.	the shoe	skon	kabta
räkneord	one shoe	en sko	hal kab

Finns det bestämd och obestämd artikel?

ingen artikel

Finns det bestämd och obestämd artikel?

ingen artikel

kab

'sko'

Finns det bestämd och obestämd artikel?

ingen artikel kab
 'sko'
bestämd artikel

Finns det bestämd och obestämd artikel?

ingen artikel	kab
	'sko'
bestämd artikel	kab ta
	'skon'

Finns det bestämd och obestämd artikel?

ingen artikel	kab	obestämd form
	'sko'	
bestämd artikel	kab ta	bestämd form
	'skon'	

Finns det bestämd och obestämd artikel?

Mer om

- den bestämda artikelns form.

Hur bildas plural av substantiv?

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r

ko

kor

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r -n

ko

kor

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r -n

ko äpple

kor äpplen

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r -n omljud

ko äpple

kor äpplen

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r -n omljud

ko äpple man

kor äpplen män

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	
kor	äpplen	män	

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

-r är vanligast.

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

-r är vanligast.

Framför -r inträffar olika saker.

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

-r är vanligast.

Framför -r inträffar olika saker.

pojke

pojkar

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

-r är vanligast.

Framför -r inträffar olika saker.

pojke flicka

pojkar flickor

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

-r är vanligast.

Framför -r inträffar olika saker.

pojke	flicka	sten
pojkar	flickor	stenar

Hur bildas plural av substantiv?

Svenskan har fyra sätt:

-r	-n	omljud	ingen markering
ko	äpple	man	hus
kor	äpplen	män	hus

-r är vanligast.

Framför -r inträffar olika saker.

pojke	flicka	sten	banan
pojkar	flickor	stenar	bananer

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:
-ayaal

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabb**e** 'far' aabb**ayaal**

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabbe 'far' aabbayaal
-ooyin

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal	aabbe e 'far'	aabb ayaal
-ooyin	hooyo o 'mor'	hooyo ooyin

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabb**e** 'far' aabb**ayaal**

-ooyin hooy**o** 'mor' hooy**ooyin**

reduplikation

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabbe 'far' aabbayaal

-ooyin hooyo 'mor' hooyooyin

reduplikation: enstaviga maskulina ord

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabb**e** 'far' aabb**ayaal**

-ooyin hooy**o** 'mor' hooy**ooyin**

reduplikation: enstaviga maskulina ord

mas 'orm' mas**as**

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabb**e** 'far' aabb**ayaal**

-ooyin hooy**o** 'mor' hooy**ooyin**

reduplikation: enstaviga maskulina ord

mas 'orm' mas**as**

-o

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabb**e** 'far' aabb**ayaal**

-ooyin hooy**o** 'mor' hooy**ooyin**

reduplikation: enstaviga maskulina ord

mas 'orm' mas**as**

-o : alla andra ord

Hur bildas plural av substantiv?

Även somaliskan har fyra sätt:

-ayaal aabb**e** 'far' aabb**ayaal**

-ooyin hooy**o** 'mor' hooy**ooyin**

reduplikation: enstaviga maskulina ord

mas 'orm' mas**as**

-o : alla andra ord

kab 'sko' (f.) kab**o**

Hur bildas plural av substantiv?

-o är den vanligaste pluralmarkören.

Hur bildas plural av substantiv?

-o är den vanligaste pluralmarkören.

Framför -o inträffar en del olika saker.

Hur bildas plural av substantiv?

-o är den vanligaste pluralmarkören.

Framför -o inträffar en del olika saker.

baabuur 'bil' baabuuro

Hur bildas plural av substantiv?

-o är den vanligaste pluralmarkören.

Framför -o inträffar en del olika saker.

baabuur 'bil' baabuur**o**

yaxaas 'krokodil' yaxaas**yo**

Hur bildas plural av substantiv?

-o är den vanligaste pluralmarkören.

Framför -o inträffar en del olika saker.

baabuur 'bil' baabuur**o**

yaxaas 'krokodil' yaxaas**yo**

jil**i**b 'knä' jilbo

Hur bildas plural av substantiv?

-o är den vanligaste pluralmarkören.

Framför -o inträffar en del olika saker.

baabuur 'bil' baabuur**o**

yaxaas 'krokodil' yaxaas**y**o

jil**i**b 'knä' jilbo

jfr. cykel - cyklar

Hur bildas plural av substantiv?

Mera om bl.a.

- plural genom reduplikation,
- plural på -o.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Mer om plural på –o

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Mer om plural på –o

Plural på –o bildas av

Mer om plural på –o

Plural på –o bildas av
feminina substantiv som inte slutar på –o,

singular		plural
hooyo	<i>mor</i>	hooyooyin

Mer om plural på –o

Plural på –o bildas av
feminina substantiv som inte slutar på –o,
maskulina substantiv som inte slutar på –e

singular		plural
hooyo	<i>mor</i>	hooyooyin
aabbe	<i>far</i>	aabbayaal

Mer om plural på –o

Plural på –o bildas av
feminina substantiv som inte slutar på –o,
maskulina substantiv som inte slutar på –e
och inte är enstaviga.

singular		plural
hooyo	<i>mor</i>	hooyooyin
aabb	<i>far</i>	aabbayaal
af	<i>mun</i>	afaf

Mer om plural på –o

Alla feminina substantiv
som inte slutar på –o i singular
bildar helt regelbunden plural på –o.

Mer om plural på –o

Alla feminina substantiv
som inte slutar på –o i singular
bildar helt regelbunden plural på –o.

singular		plural
kab	<i>sko</i>	kabo
sariir	<i>säng</i>	sariiro

Mer om plural på –o

Alla feminina substantiv
som inte slutar på –o i singular
bildar helt regelbunden plural på –o.

singular		plural
kab	<i>sko</i>	kabo
sariir	<i>säng</i>	sariiro

Efter –i skjuter man in ett –y– som buffert:

mind	<i>kniv</i>	mindiy
------	-------------	--------

Mer om plural på –o

Några få feminina substantiv
har en lite "besvärlig" form i singular.

Mer om plural på –o

Några få feminina substantiv
har en lite "besvärlig" form i singular.

Ord får inte sluta med /m/

Mer om plural på –o

Några få feminina substantiv
har en lite "besvärlig" form i singular.

Ord får inte sluta med /m/

plural

timo

hårstrån

*tim

singular

> tin

Mer om plural på –o

Några få feminina substantiv
har en lite "besvärlig" form i singular.

Ord får inte heller sluta med två konsonanter.

Mer om plural på –o

Några få feminina substantiv
har en lite "besvärlig" form i singular.

Ord får inte heller sluta med två konsonanter.
Oftas kopieras den befintliga vokalen.

plural

singular

gacmo

händer

*gacm > gacan

Mer om plural på –o

Några få feminina substantiv
har en lite "besvärlig" form i singular.

Ord får inte heller sluta med två konsonanter.
Oftas kopieras den befintliga vokalen.

plural

singular

gacmo *händer* *gacm > gacan

Men inte riktigt alltid.

maalmo *dagar* *maalm > maalin

Inskottsvokal i svenskan

Även i svenskan undviks vissa kombinationer av konsonanter sist i ord.

Oftast skjuter vi då in ett /e/

Plural

fåglar

sägner

men ibland en annan vokaler

gamla

Singular

*fågl > fågel

*sägn > sägen

*gaml > gammal

Mer om plural på –o

Maskulina substantiv som **inte** slutar på **–e**
och **inte** är **enstaviga**
bildar normalt plural på **–o**.

Mer om plural på –o

Maskulina substantiv som **inte** slutar på **–e**
och **inte** är **enstaviga**
bildar normalt plural på **–o**.

Men

- några har en inskottsvokal i singular,

Mer om plural på –o

Maskulina substantiv som **inte** slutar på **–e**
och **inte** är **enstaviga**
bildar normalt plural på **–o**.

Men

- några har en inskottsvokal i singular,
- några dubblerar sista konsonanten,

Mer om plural på –o

Maskulina substantiv som **inte** slutar på **–e**
och **inte** är **enstaviga**
bildar normalt plural på **–o**.

Men

- några har en inskottsvokal i singular,
- några dubblerar sista konsonanten,
- några skjuter in **–y–** före ändelsen.

Mer om plural på –o

Stammen i vissa maskulina substantiv slutar med två konsonanter. Det syns bara i plural. Somaliska ord får bara sluta med en konsonant. I singular får orden därför en inskottsvokal.

singular

*xarf > xaraf *bokstav*

*hilb > hilib *kött*

plural

xarfo *bokstäver*

hilbo *köttstycken*

Mer om plural på –o

Dessutom kan inte somaliska ord sluta med **m** eller **k**. De byts mot **n** respektive **g** i ordslut.

plural

ilko *tänder*

singular

*ilk > ilig *tand*

Mer om plural på –o

Maskulina substantiv som lutar på **b, d, r, l, n** dubblerar den sista konsonanten.

saaxiib	<i>vän</i>	saaxi bb o	<i>vänner</i>
baabuur	<i>bil</i>	baabuu rr o	<i>bilar</i>
xayawaan	<i>djur</i>	xayawaan nn o	<i>djur</i>

Mer om plural på –o

Maskulina substantiv som lutar på **b, d, r, l, n** dubblerar den sista konsonanten.

saaxiib	<i>vän</i>	saaxi bb o	<i>vänner</i>
baabuur	<i>bil</i>	baabuu rr o	<i>bilar</i>
xayawaan	<i>djur</i>	xayawaan nn o	<i>djur</i>

Stammen i vissa ord slutar på /m/, men det ersätts i ordslut med /n/.

dukaan n	<i>butik</i>	dukaam mm o	<i>butiker</i>
-----------------	--------------	--------------------	----------------

Mer om plural på –o

Alla övriga maskulina substantiv skjuter in ett –y–.

singular

plural

libaax *lejon*

libaaxy^o *lejon*

magac *namn*

magacy^o *namn*

xafiis *kontor*

xafiisy^o *kontor*

kursi *stol*

kursiyo *stolar*

Mer om plural på –o

Alla övriga maskulina substantiv skjuter in ett –y–.

singular

plural

libaax *lejon*

libaaxyo *lejon*

magac *namn*

magacyo *namn*

xafiis *kontor*

xafiisyo *kontor*

kursi *stol*

kursiyo *stolar*

Men ord som slutar på –y kan inte skjuta in –y–.

eray *ord*

erayo *ord*

Sammanfattning av plural på -o

Feminina substantiv: Bara –o.

kab kab**o** *skor*

Maskulina med inskottsvokal i singular: Bara –o.

xar**a**f xar**o** *bokstäver*

Mask. på b,d,l,n/m,r: Dubbel konsonant före –o.

baabuur baabu**urro** *bilar*

Maskulina övriga: Inskott av –y– före –o.

xafiis xafiis**y****o** *kontor*

Mer om plural på –o

Mer om

- oregelbundna pluralformer,
- arabiska pluralformer,
- kollektiva substantiv.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur bildas bestämd form i plural?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur bildas bestämd form i plural?

I svenskan finns två ändelser

-**na** efter pluraländelser,

-**en** om pluraländelse saknas.

Hur bildas bestämd form i plural?

I svenskan finns två ändelser
-na efter pluraländelser,
-en om pluraländelse saknas.

städerna, stolarna, äpplena
husen, barnen, mössen

Hur bildas bestämd form i plural?

I somaliskan används olika ändelser beroende på ordets genus.

Hur bildas bestämd form i plural?

Feminina substantiv tar ändelsen –ka i plural.

Feminin plural -ooyinka

Feminina substantiv tar ändelsen –ka i plural.

Plural på –ooyin ger best. form på –ooyinka.

Feminin plural -ooyinka

Feminina substantiv tar ändelsen –ka i plural.

Plural på –ooyin ger best. form på –ooyinka.

hooyo
mor

hooyooyin
mödrar

hooyooyinka
mödrarna

Feminin plural -aha

Feminina substantiv tar ändelsen –ka i plural.

Plural på –o ger då bestämd form på –a~~ha~~.

Feminin plural -aha

Feminina substantiv tar ändelsen –ka i plural.

Plural på –o ger då bestämd form på –a^{ha}
eftersom o > a före ändelser och k > h efter a.

Feminin plural -aha

Feminina substantiv tar ändelsen –ka i plural.

Plural på –o ger då bestämd form på –a^{ha}
eftersom o > a före ändelser och k > h efter a.

kab
sko

kabo
skor

kaba^{ha}
skorna

Hur bildas bestämd form i plural?

Maskulina substantiv har olika ändelser beroende på hur långa de är.

Hur bildas bestämd form i plural?

Maskulina substantiv har olika ändelser beroende på hur långa de är.

Tvåstaviga pluralformer har best. form på –ka.

Hur bildas bestämd form i plural?

Maskulina substantiv har olika ändelser beroende på hur långa de är.

Tvåstaviga pluralformer har best. form på –ka.

Flerstaviga pluralformer har best. form på –ta.

Maskulin tvåstavig plural på -ka

Tvåstaviga maskulina pluralformer tar -ka.

Maskulin tvåstavig plural på -ka

Tvåstaviga maskulina pluralformer tar -ka.

Maskulina substantiv med reduplikation får alltså samma artikel i singular och plural.

Maskulin tvåstavig plural på -ka

Tvåstaviga maskulina pluralformer tar -ka.

Maskulina substantiv med reduplikation får alltså samma artikel i singular och plural.

mas
orm

maska
ormen

masas
ormar

masaska
ormarna

Maskulin tvåstavig plural på -aha

Tvåstaviga maskulina pluralformer tar -ka.

Maskulin tvåstavig plural på -aha

Tvåstaviga maskulina pluralformer tar -ka.

Vissa maskulina substantiv tappar en vokal i plural som bildas med -o. Bestämd form slutar då på -aha (o > a före ändelse & k > h efter a)

Maskulin tvåstavig plural på -aha

Tvåstaviga maskulina pluralformer tar -ka.

Vissa maskulina substantiv tappar en vokal i plural som bildas med –o. Bestämd form slutar då på –aha (o > a före ändelse & k > h efter a)

jilib
knä

jilibka
knät

jilbo
knän

jilba**ha**
knäna

Maskulin flerstavig plural på -ayaasha

Flerstaviga pluralformer har best. artikel –ta.

Maskulin flerstavig plural på -ayaasha

Flerstaviga pluralformer har best. artikel –ta.

Alla maskulina pluralformer på –ayaal har bestämd form på –ayaasha eftersom l + t > sh.

Maskulin flerstavig plural på -ayaasha

Flerstaviga pluralformer har best. artikel –ta.

Alla maskulina pluralformer på –ayaal har bestämd form på –ayaasha eftersom l + t > sh.

aabbe	aabbaha	aabbayaal	aabbayaasha
<i>far</i>	<i>fadern</i>	<i>fäder</i>	<i>fäderna</i>

Maskulin flerstavig plural på -ada

Flerstaviga pluralformer har best. artikel –ta.

Maskulin flerstavig plural på -ada

Flerstaviga pluralformer har best. artikel –ta.

Alla flerstavig maskulina pluralformer på –o har bestämd form på –ada eftersom t > d efter vokal.

Maskulin flerstavig plural på -ada

Flerstaviga pluralformer har best. artikel –ta.

Alla flerstavig maskulina pluralformer på –o har bestämd form på –**ada** eftersom t > d efter vokal.

3 stavelser

saaxiib	saaxiibka	saaxiibbo	saaxiibbada
<i>vän</i>	<i>vänner</i>	<i>vänner</i>	<i>vännerna</i>

Sammanfattning

Feminina substantiv: -ka (-ha)

hooy^{ooyin}

hooy^{ooyin}^{ka}

kab^o

kab^a^{ha}

Sammanfattning

Feminina substantiv: -ka (-ha)

hooy^{ooyin} hooy^{ooyin}^{ka}

kab^o kab^a^{ha}

Maskulina med **tvåstavig** plural: -ka (-ha)

mas^{as} mas^{as}^{ka}

jilb^o jilb^a^{ha}

Sammanfattning

Feminina substantiv: -ka (-ha)

hooy^{ooyin} hooy^{ooyin}^{ka}

kab^o kab^a^{ha}

Maskulina med **tvåstavig** plural: -ka (-ha)

mas^{as} mas^a^{ka}

jilb^o jilb^a^{ha}

Maskulina med **flerstavig** plural: -ta (-sha, -da)

aabb^{ayaal} aabb^{aya}^{aasha}

saaxiibb^o saaxiibb^a^{da}

Sammanfattning

Mer om

- ljudförändringar i bestämd form plural,
- oregelbunden bestämd form plural.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Inte alla substantiv har en pluralform.

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Inte alla substantiv har en pluralform.

Ibland är det nog helt omöjligt.
personal, längtan, djurlivet

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Inte alla substantiv har en pluralform.

Ibland är det nog helt omöjligt.
personal, längtan, djurlivet

Ibland känns det kanske möjligt, men lite
konstigt eller ovanligt...
ilska, honung, guld

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Ibland kan man använda singularformen i stället för pluralformen

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Ibland kan man använda singularformen i stället för pluralformen

plocka **svamp**, köpa **spik**, en påse **lök**,
jaga **älg**, **spindeln** har åtta ben...

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Ibland kan man använda singularformen i stället för pluralformen

plocka **svamp**, köpa **spik**, en påse **lök**,
jaga **älg**, **spindeln** har åtta ben...

Och till sist saknar vissa ord sin singularform.

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Ibland kan man använda singularformen i stället för pluralformen

plocka **svamp**, köpa **spik**, en påse **lök**,
jaga **älg**, **spindeln** har åtta ben...

Och till sist saknar vissa ord sin singularform.
ungdomar

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Ibland kan man använda singularformen i stället för pluralformen

plocka **svamp**, köpa **spik**, en påse **lök**,
jaga **älg**, **spindeln** har åtta ben...

Och till sist saknar vissa ord sin singularform.

ungdomar

sopor

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Ibland kan man använda singularformen i stället för pluralformen

plocka **svamp**, köpa **spik**, en påse **lök**,
jaga **älg**, **spindeln** har åtta ben...

Och till sist saknar vissa ord sin singularform.

ungdomar

sopor

glasögon, löständer, jeans, shorts

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Den här typen av fenomen är ännu vanligare i somaliskan än i svenskan...

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Den här typen av fenomen är ännu vanligare i somaliskan än i svenskan...

Det kan ibland bli lite förvirrande:
Vilka ord är egentligen plural?

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Den här typen av fenomen är ännu vanligare i somaliskan än i svenskan...

Det kan ibland bli lite förvirrande:
Vilka ord är egentligen plural?

Viktigt att skilja mellan **form** och betydelse!
En plural**form** har en pluraländelse!

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Den här typen av fenomen är ännu vanligare i somaliskan än i svenskan...

Det kan ibland bli lite förvirrande:
Vilka ord är egentligen plural?

Viktigt att skilja mellan **form** och betydelse!
En plural**form** har en pluraländelse!
En singular**form** kan beteckna flera föremål.

Vad menas med icke-räknebara substantiv?

Mer om detta i somaliskan

- ämnesnamn	mjölk, sopor
- generella former	svamp, spik, älg
- kollektiva ord	personal, mygg
- generisk singular	spindeln har åtta ben
- plurale tantum	glasögon, jeans
- defektiva ord	ungdomar

Hur funkar somaliskan?

* * *

Mer om substantiv med generell singular

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Mer om substantiv med generell singular

Båda i somaliskan och svenskan används vissa ord i sin singularform oavsett om man syftar på ett eller flera föremål.

- Kan du köpa paprika?
- Hur många då?

Också på somaliska är detta fenomen väldigt vanligt när det gäller frukt och grönsaker.

Mer om substantiv med generell singular

På svenska kan som oftast använda sådan ord både som singular, plural och generellt.

Kan du köpa paprika? generell form

Kan du köpa en paprika? singular

Kan du köpa två paprikor? plural

Även: Kan du köpa lök?

 Kan du köpa ananas?

Däremot inte: *Kan du köpa tomat?

 *Kan du köpa banan?

Mer om substantiv med generell singular

Somaliska ord som används i generell singular är t.ex.

muus/moos	<i>banan(er)</i>
liin	<i>citrusfrukt(er)</i>
nacnac	<i>karamell(er)</i>
buskud	<i>kex, småkaka(or)</i>
kalluun	<i>fisk(ar)</i>

Mer om substantiv med generell singular

I somaliskan kan de flesta sådana ord bara användas generellt och de flesta av dem förekommer nästan inte alls i plural.

Mer om substantiv med generell singular

De kan inte utan vidare kombineras med siffror.

Oftast lägger man till ordet **xabbo** 'styck'.

hal xabbo oo moos ah

en styck som banan(er) är, dvs. en banan

laba xabbo oo moos ah

två stycken som banan(er) är,

dvs. två (stycken) bananer

Mer om substantiv med generell singular

De kan inte utan vidare kombineras med siffror.

Men ibland klarar man sig utan **xabbo** 'styck'.
Man måste dock fortfarande ha med **ah** 'som är'
eftersom substantivet inte är direkt räknebart.

toddoba nacnac ah

sju som karamell(er) är, dvs. sju karameller

Mer om substantiv med generell singular

Några kan användas både som vanliga räknebara substantiv och som ord med generell singular.

Jaamac wuxuu soo dabtay **afar kalluun**.

*Jama har fångat **fyra fiskar**.*

Hooyo waxa ay **kalluun** ku iibinaysaa suuqa.

*Mamma säljer **fisk** på marknaden.*

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur funkar de somaliska siffrorna?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur funkar de somaliska siffrorna?

0 eber

1 kow

2 labo/laba

3 saddex

4 afar

5 shan

6 lix

7 toddobo/-a

8 siddeed

9 sagaal

10 toban

20 labaaatan

100 boqol

200 laba boqol

Hur funkar de somaliska siffrorna?

0	eber	9	sagaal		
1	kow	10	toban	100	boqol
2	labo/laba	20	labaatan	200	laba boqol
3	saddex				
4	afar	25	shan iyo labaaatan – 80%		
5	shan		labaatan iyo shan – 20%		
6	lix				
7	toddobo/-a				
8	siddeed				

Hur funkar de somaliska siffrorna?

0	eber	9	sagaal		
1	kow	10	toban	100	boqol
2	labo/laba	20	labaatan	200	laba boqol
3	saddex				
4	afar	25	shan iyo labaaatan – 80%		
5	shan		labaatan iyo shan – 20%		
6	lix				
7	toddobo/-a	14	afar iyo toban – 92%		
8	siddeed		toban iyo afar – 8%		

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Maskulina substantiv står i singular

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Maskulina substantiv står i singular
mas '(en) orm' masas 'ormar'
laba mas 'två ormar'

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Maskulina substantiv står i singular
mas '(en) orm' masas 'ormar'
laba mas 'två ormar'

aqal '(ett) hus' aqallo '(flera) hus'
saddex aqal 'tre hus'

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Feminina på –o står i singular.

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Feminina på –o står i singular.

hooyo 'mamma' hooyooyin 'mammor'

shan hooyo 'fem mammor'

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Feminina på –o står i singular.

hooyo 'mamma' hooyooyin 'mammor'

shan hooyo 'fem mammor'

Andra feminina får ändelsen –ood.

Hur funkar de somaliska siffrorna?

Inte plural av substantiv efter siffror.

Feminina på –o står i singular.

hooyo 'mamma' hooyooyin 'mammor'

shan hooyo 'fem mammor'

Andra feminina får ändelsen –ood.

kab '(en) sko' kabo 'skor'

laba kabood 'två skor'

Räkneform = Numerativ

Endast feminina substantiv

Räkneform = Numerativ

Endast feminina substantiv
som **inte** slutar på –o i singular kab

Räkneform = Numerativ

Endast feminina substantiv

som **inte** slutar på –o i singular

kab

som slutar på –o i plural

kabo

Räkneform = Numerativ

Endast feminina substantiv
som **inte** slutar på –o i singular kab
som slutar på –o i plural kabo
har en numerativ-form: kabood

Räkneform = Numerativ

Endast feminina substantiv
som **inte** slutar på –o i singular kab
som slutar på –o i plural kabo
har en numerativ-form: kabood

Numerativ-formen används efter siffror.

Är räkneorden en ordklass?

I svenskan traditionellt ja.
De fungerar som attribut.

Är räkneorden en ordklass?

I svenskan traditionellt ja.
De fungerar som attribut.

Substantivet föregås av sina attribut:
Mina två stora bilar.

Är räkneorden en ordklass?

I svenskan traditionellt ja.
De fungerar som attribut.

Substantivet föregås av sina attribut:
Mina två stora bilar.

Men i somaliskan är det annorlunda...

Grundtalen är substantiv

baabuur 'bil'

baabuuro 'bilar'

baabuurrada 'bilarna'

baabuurradayda 'mina bilar'

Grundtalen är substantiv

baabuur 'bil'

baabuur**ro** 'bilar'

baabuur**ada** 'bilar**na**'

baabuur**adayda** 'mina bilar'

laba baabuur 'två bilar'

labada baabuur 'de två bilar**na**'

labadayda baabuur 'mina två bilar'

Grundtalen är substantiv

baabuur 'bil'

baabuur**ro** 'bilar'

baabuurb**ada** 'bilar**na**'

baabuurb**adayda** 'mina bilar'

laba baabuur 'två bilar'

labab**ada** baabuur 'de två bilar**na**'

labab**adayda** baabuur 'mina två bilar'

Huvudordet böjs som substantiv.

Det följs av attributet 'baabuur'.

Grundtalen är substantiv

baabuur 'bil'

baabuuro 'bilar'

baabuura 'bilarna'

baabuura 'mina bilar'

laba baabuur 'två bilar'

labada baabuur 'de två bilarna'

labada baabuur 'mina två bilar'

Huvudordet böjs som substantiv.

Ordningstalen är adjektiv

Ordningstalen är adjektiv

... som i svenskan!

Ordningstalen är adjektiv

... som i svenskan!

1 koowa**aad**

6 lixa**aad**

2 laba**aad**

7 toddoba**aad**

3 saddex**aad**

8 siddeeda**aad**

4 afr**aad**

9 sagaala**aad**

5 shana**aad**

10 tobna**aad**

Ordningstalen är adjektiv

... som i svenskan!

1 koowa**aad**

6 lixa**aad**

2 lab**aad**

7 toddoba**aad**

3 saddex**aad**

8 siddeeda**aad**

4 afr**aad**

9 sagaala**aad**

5 shana**aad**

10 tobna**aad**

fasalka afraad 'fjärde klass(en)'

~~Räkneord~~

Ordklassen räkneord behövs inte i somaliskan.

~~Räkneord~~

Ordklassen räkneord behövs inte i somaliskan.

Mer om

– fraser som innehåller siffror.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Böjs adjektiven i somaliskan?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenska, tyska, fransk, spanska, arabiska...
böjs adjektiven.

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenska, tyska, fransk, spanska, arabiska...
böjs adjektiven.

De överensstämmer till formen med det
substantiv som de syftar på.

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenska, tyska, fransk, spanska, arabiska...
böjs adjektiven.

De överensstämmer till formen med det
substantiv som de syftar på.

en gammal ful bil

ett gammalt fult hus

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenskan böjs de dessutom i bestämd form

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenskan böjs de dessutom i bestämd form

den gamla fula bilen
det gamla fula huset

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenskan böjs de dessutom i bestämd form

den gamla fula bilen

det gamla fula huset

och i plural

Böjs adjektiven i somaliskan?

I svenskan böjs de dessutom i bestämd form

den gamla fula bilen

det gamla fula huset

och i plural

två gamla fula bilar/hus

Böjs adjektiven i somaliskan?

I engelskan böjs däremot inte adjektiven

Böjs adjektiven i somaliskan?

I engelskan böjs däremot inte adjektiven

an **old ugly** house

the **old ugly** house

two **old ugly** houses

Böjs adjektiven i somaliskan?

I somaliskan böjs "nästan" inte adjektiven.

Böjs adjektiven i somaliskan?

I somaliskan böjs "nästan" inte adjektiven.

kab **yar** 'en liten sko'

dab **yar** 'en liten eld'

kabta **yar** 'den lilla skon'

dabka **yar** 'den lilla elden'

Böjs adjektiven i somaliskan?

I somaliskan böjs "nästan" inte adjektiven.

kab **yar** 'en liten sko'

dab **yar** 'en liten eld'

kabta **yar** 'den lilla skon'

dabka **yar** 'den lilla elden'

Som synes placeras adjektiv efter substantiv.

Plural

Den enda böjning som finns är reduplikation.

Plural

Den enda böjning som finns är reduplikation.

baal jaban 'en bruten vinge'

baal**al** jaban 'brutna vingar'

baal**al** **ja**jaban 'brutna vingar'

Plural?

Den enda böjning som finns är reduplikation.

baal jaban 'en bruten vinge'

baal**al** jaban 'brutna vingar'

baal**al** **ja**jaban 'brutna vingar'

guri **ja**jaban 'ett trasigt hus'

Plural?

Den enda böjning som finns är reduplikation.

baal jaban 'en bruten vinge'

baal**al** jaban 'brutna vingar'

baal**al** **ja**jaban 'brutna vingar'

guri **ja**jaban 'ett trasigt hus'

Egenskapen är spridd (distribuerad) till flera föremål eller till olika delar av ett föremål.

Plural? – Distributiv form!

Den enda böjning som finns är reduplikation.

baal jaban 'en bruten vinge'

baal**al** jaban 'brutna vingar'

baal**al** **ja**jaban 'brutna vingar'

guri **ja**jaban 'ett trasigt hus'

Egenskapen är spridd till flera föremål eller till olika delar av ett föremål.

Komparation

positiv: stor

komparativ: större

superlativ: störst

Komparation

positiv:	stor	weyn
komparativ:	större	ka weyn
superlativ:	störst	ugu weyn

Komparation

positiv: stor weyn

komparativ: större **ka** weyn

superlativ: störst **ugu** weyn

ka $\approx$ än ugu $\approx$ "allra"

Böjs adjektiven i somaliskan?

Mer om

- distributiv form
- komparativens användning
- superlativens användning

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR SPRÅK OCH LITTERATURER

Hur funkar somaliskan?

* * *

Böjs verben i somaliskan?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har ganska få böjningsformer.

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har ganska få böjningsformer.

infinitiv:	skriva
presens:	skriver
preteritum (imperfekt):	skrev
supinum:	skrivit
imperativ:	skriv
perfekt particip:	skriven, skrivet, skrivna
presens particip:	skrivande

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb böjs inte i olika personer.

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb böjs inte i olika personer.
Det gör däremot t.ex. spanska verb.

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb böjs inte i olika personer.
Det gör däremot t.ex. spanska verb.

jag	sjunger	1 p.	sg.	canto
du		2 p.	sg.	cantas
hon, han		3 p.	sg.	canta
vi		1 p.	pl.	cantamos
ni		2 p.	pl.	cantáis
de		3 p.	pl.	cantan

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har inte progressiva former.

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har inte progressiva former.
Det har däremot t.ex. engelska verb.

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har inte progressiva former.
Det har däremot t.ex. engelska verb.

enkla former

I sing

I sang

I have sung

I will sing

progressiva former

I am singing

I was singing

I have been singing

I will be singing

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har inte konjunktivformer.

Böjs verben i somaliskan?

Svenska verb har inte konjunktivformer.
Det har däremot t.ex. tyska, franska och spanska verb.

Böjs verben i somaliskan?

Somaliskan har allt detta på samma gång

Böjs verben i somaliskan?

Somaliskan har allt detta på samma gång
och lite till...

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika personer.

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika personer.

jag	sjunger	1 p.	sg.	heesaa
du		2 p.	sg.	heestaa
hon		3 p.	sg.	heesaa
hon				heestaa
vi		1 p.	pl.	heesnaa
ni		2 p.	pl.	heestaan
de		3 p.	pl.	heesaan

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika **tempus**,
dvs. tidsformer.

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika tempus,
dvs. tidsformer.

preteritum heesay 'sjöng'

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika tempus,
dvs. tidsformer.

preteritum	heesay	'sjöng'
presens	heesaa	'sjunger'

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika tempus,
dvs. tidsformer.

preteritum	hees ay	'sjöng'
presens	hees aa	'sjunger'
futurum	heesi doonaa	'kommer att sjunga'
	(infinitiv + hjälpverb)	

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika aspekter.

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika aspekter.

enkelt presens

heesaa I sing

progressivt presens

hees^{ay}aa I am singing

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika aspekter.

enkelt presens	heesaa	I sing
progressivt presens	heesayaa	I am singing
enkelt presens	heesay	I sing
progressivt presens	heesayay	I am singing
habitueellt preteritum	heesi jiray	I used to sing
(infinitiv + hjälpverb)		

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika **modus**.

Böjs verben i somaliskan?

Somaliska verb böjs i olika modus.

Främst:

indikativ:	heesaa, heesayaa, heesay...
konjunktiv:	heeso 'sjunger'
imperativ:	hees 'sjung'
konditionalis:	heesi lahaa 'skulle sjunga'

Böjs verben i somaliskan?

Dessutom motsvarigheter till:

Böjs verben i somaliskan?

Dessutom motsvarigheter till:

infinitiv

qori

'skriva'

Böjs verben i somaliskan?

Dessutom motsvarigheter till:

infinitiv

qori

'skriva'

verbalsubst.

qorid

'att skriva, skrivande,
skrivning'

Böjs verben i somaliskan?

Dessutom motsvarigheter till:

infinitiv	qori	'skriva'
verbalsubst.	qorid	'att skriva, skrivande, skrivning'
perf. particip	qoran	'skriven'

Böjs verben i somaliskan?

Dessutom motsvarigheter till:

infinitiv	qori	'skriva'
verbalsubst.	qorid	'att skriva, skrivande, skrivning'
perf. particip	qoran	'skriven'
≈ pres. particip	qora (m.)	'skrivande'
	qorta (f.)	

Böjs verben i somaliskan?

Mer om

- alla verbens kategorier.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur böjer man verb i olika personer?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur böjer man verb i olika personer?

Svenskan har inte någon personböjning.

	sing		plur
1 pers	jag	sjunger	vi sjunger
2 pers	du	sjunger	ni sjunger
3 pers	hon	sjunger	de sjunger
	han	sjunger	
	den	sjunger	
	det	sjunger	

Hur böjer man verb i olika personer?

Men på 1800-talet förekom fortfarande...

	sing		plur
1 pers	jag sjunger	vi	sjungom
2 pers	du sjunger	I	sjungen
3 pers	hon sjunger	de	sjunga
	han sjunger		
	den sjunger		
	det sjunger		

Hur böjer man verb i olika personer?

Engelskan har bara ett –s i presens

	sing		plur	
1 pers	I	sing	we	sing
2 pers	you	sing	you	sing
3 pers	she	sings	they	sing
	he	sings		
	it	sings		

Hur böjer man verb i olika personer?

Men tyska, franska, spanska, ryska, arabiska...
har betydligt fler former. T.ex. spanskans

jag	sjunger	1 p.	sg.	canto
du		2 p.	sg.	cantas
hon, han		3 p.	sg.	canta
vi		1 p.	pl.	cantamos
ni		2 p.	pl.	cantáis
de		3 p.	pl.	cantan

Hur böjer man verb i olika personer?

Somaliskan har 7 personformer

jag	1 p.	sg.	
du	2 p.	sg.	
han/den/det	3 p.	sg.	maskulinum
hon/den/det	3 p.	sg.	femininum
vi	1 p.	pl.	
ni	2 p.	pl.	
de	3 p.	pl.	

Hur böjer man verb i olika personer?

Somaliskan har 2 personmarkörer

Hur böjer man verb i olika personer?

Somaliskan har 2 personmarkörer

n – anger plural

Hur böjer man verb i olika personer?

Somaliskan har 2 personmarkörer

n – anger plural

t – anger 2 person (du/ni)

Hur böjer man verb i olika personer?

Somaliskan har 2 personmarkörer

n – anger plural

t – anger 2 person (du/ni)
och 3 pers.sg. femininum (hon)

Hur böjer man verb i olika personer?

jag	1 p.sg.	
du	2 p.sg.	
han/den/det	3 p.sg.m.	
hon/den/det	3 p.sg.f.	
vi	1 p.pl.	n
ni	2 p.pl.	n
de	3 p.pl.	n

Hur böjer man verb i olika personer?

jag	1 p.sg.	
du	2 p.sg.	t
han/den/det	3 p.sg.m.	
hon/den/det	3 p.sg.f.	
vi	1 p.pl.	n
ni	2 p.pl.	t n
de	3 p.pl.	n

Hur böjer man verb i olika personer?

jag	1 p.sg.	
du	2 p.sg.	t
han/den/det	3 p.sg.m.	
hon/den/det	3 p.sg.f.	t
vi	1 p.pl.	n
ni	2 p.pl.	t n
de	3 p.pl.	n

Hur böjer man verb i olika personer?

presens

jag	1 p.sg.	aa
du	2 p.sg.	t aa
han/den/det	3 p.sg.m.	aa
hon/den/det	3 p.sg.f.	t aa
vi	1 p.pl.	n aa
ni	2 p.pl.	t aa n
de	3 p.pl.	aa n

Hur böjer man verb i olika personer?

preteritum

jag	1 p.sg.	ay
du	2 p.sg.	t ay
han/den/det	3 p.sg.m.	ay
hon/den/det	3 p.sg.f.	t ay
vi	1 p.pl.	n ay
ni	2 p.pl.	t ee n
de	3 p.pl.	ee n

Hur böjer man verb i olika personer?

presens			
jag	1 p.sg.	hees aa	'sjunger'
du	2 p.sg.	hees t aa	
han/den/det	3 p.sg.m.	hees aa	
hon/den/det	3 p.sg.f.	hees t aa	
vi	1 p.pl.	hees n aa	
ni	2 p.pl.	hees t aa n	
de	3 p.pl.	hees aa n	

Hur böjer man verb i olika personer?

		preteritum	
jag	1 p.sg.	hees ay	'sjöng'
du	2 p.sg.	hees t ay	
han/den/det	3 p.sg.m.	hees ay	
hon/den/det	3 p.sg.f.	hees t ay	
vi	1 p.pl.	hees n ay	
ni	2 p.pl.	hees t ee n	
de	3 p.pl.	hees ee n	

Hur böjer man verb i olika personer?

Mer om

- ljudförändringar vid personböjning
- böjning i tempus, aspekt etc...

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur böjer man verb i tempus?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur böjer man verb i tempus?

Svenska

nutid / presens	hoppa r
dåtid / preteritum	hoppa de
framtid / futurum	ska hoppa
	kommer att hoppa
	hjälpverb + infinitiv

Hur böjer man verb i tempus?

Somaliska

nutid / presens	heesaa
dåtid / preteritum	heesay
framtid / futurum	heesi doonaa
infinitiv + hjälpverb	

Hur böjer man verb i tempus?

Varje tempus böjs också i person.

	sjunger	sjöng	ska sjunga
1 p.sg.	hees aa	hees ay	heesi i doon aa
2 p.sg.	heest taa	heest tay	heesi i doont taa
3 p.sg.m.	hees aa	hees ay	heesi i doon aa
3 p.sg.f.	heest taa	heest tay	heesi i doont taa
1 p.pl.	hees naa	hees nay	heesi i doon naa
2 p.pl.	heest taan	heest teen	heesi i doont taan
3 p.pl.	hees aan	hees een	heesi i doon aan

Hur böjer man verb i tempus?

I presens böjs verb i enkel och progressiv aspekt.

I sing

I am singing

1 p.sg.

heesaa

hees~~ay~~aa

2 p.sg.

heest~~aa~~

hees~~ay~~saa

t > s efter y

3 p.sg.m.

heesaa

hees~~ay~~aa

3 p.sg.f.

heest~~aa~~

hees~~ay~~saa

1 p.pl.

hees~~naa~~

hees~~ay~~naa

2 p.pl.

heesta~~an~~

hees~~ay~~saa~~n~~

3 p.pl.

heesa~~an~~

hees~~ay~~aa~~n~~

Hur böjer man verb i tempus?

Preteritum har enkel, progressiv och habituell asp.

	I sang	I was singing	brukade sjunga
1 p.sg.	heesay	hees ay ay	heesi i jiray
2 p.sg.	heestay	hees ay say	heesi i jirtay
3 p.sg.m.	heesay	hees ay ay	heesi i jiray
3 p.sg.f.	heestay	hees ay say	heesi i jirtay
1 p.pl.	heesnay	hees ay nay	heesi i jirnay
2 p.pl.	heesteen	hees ay seen	heesi i jirteen
3 p.pl.	heeseen	hees ay een	heesi i jireen

Hur böjer man verb i tempus?

Mer om

- ljudförändringar vid personböjning
- bildning av futurum
- böjning i aspekt

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur böjer man verb i aspekt?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur böjer man verb i aspekt?

Svenskan har inte några rent grammatiska aspekter.

Hur böjer man verb i aspekt?

Svenskan har inte några rent grammatiska aspekter.

Men engelskan har **enkel** och **progressiv** aspekt.

Hur böjer man verb i aspekt?

Svenskan har inte några rent grammatiska aspekter.

Men engelskan har **enkel** och **progressiv** aspekt.

simple present

I sing

progressive present

I am singing

simple past

I sang

progressive past

I was singing

Hur böjer man verb i aspekt?

Svenskan har inte några rent grammatiska aspekter.

Hur böjer man verb i aspekt?

Svenskan har inte några rent grammatiska aspekter.

Men vi kan uttrycka progressiva handlingar med olika konstruktioner.

Hur böjer man verb i aspekt?

Svenskan har inte några rent grammatiska aspekter.

Men vi kan uttrycka progressiva handlingar med olika konstruktioner.

jag **håller på att** baka bullar

hon **sitter och** läser tidningen

han **ligger och** vilar en stund

vi **står och** väntar på dig

Hur böjer man verb i aspekt?

Somaliskan är som engelskan.

Aspekt är en rent grammatisk kategori.

Man måste välja mellan

enkelt **presens**

hees**aa** 'I sing'

progressivt **presens**

hees**ayaa** 'I am singing'

Hur böjer man verb i aspekt?

Somaliskan är som engelskan.

Aspekt är en rent grammatisk kategori.

Man måste välja mellan

enkelt **presens**

hees**aa** 'I sing'

progressivt **presens**

hees**ayaa** 'I am singing'

enkelt **preteritum**

hees**ay** 'I sang'

progressivt **preteritum**

hees**ayay** 'I was singing'

Hur böjer man verb i aspekt?

Somaliskan är som engelskan.

Aspekt är en rent grammatisk kategori.

Man måste välja mellan

enkelt presens	heesaa	'I sing'
progressivt presens	heesayaa	'I am singing'
enkelt preteritum	heesay	'I sang (once)'
progressivt preteritum	heesayay	'I was singing'
habitueellt preteritum	heesi jiray	'brukade sjunga'

Progressiv aspekt

Progressiva former innehåller –ay–

Enkelt presens & preteritum

	sjunger	sjöng
1 p.sg.	heesaa	heesay
2 p.sg.	heestaa	heestay
3 p.sg.m.	heesaa	heesay
3 p.sg.f.	heestaa	heestay
1 p.pl.	heesnaa	heesnay
2 p.pl.	heestaaan	heesteen
3 p.pl.	heesaan	heeseen

Enkelt presens & preteritum

	I am singing	I was singing	
1 p.sg.	hees ay aa	hees ay ay	
2 p.sg.	hees ay saa	hees ay say	t > s efter y
3 p.sg.m.	hees ay aa	hees ay ay	
3 p.sg.f.	hees ay saa	hees ay say	
1 p.pl.	hees ay naa	hees ay nay	
2 p.pl.	hees ay saan	hees ay seen	
3 p.pl.	hees ay aan	hees ay een	

Progressiv aspekt

Progressiva former innehåller –ay–

Personmarkören –t– > –s– efter –y–

Progressiv aspekt

Progressiva former innehåller –ay–

Personmarkören –t– > –s– efter –y–

Progressiva former uttrycker handlingar som **pågår** och är **mitt i sitt förlopp** just i det ögonblick som man talar om.

Habitueellt preteritum

Bildas med hjälpverbet jiray 'brukade'.

Habitueellt preteritum

Bildas med hjälpverbet jiray 'brukade'.

heesi **jiray** 'jag brukade sjunga'
infinitiv + hjälpverb

Habitueellt preteritum

Bildas med hjälpverbet jiray 'brukade'.

heesi **jir**ay 'jag brukade sjunga'

infinitiv + hjälpverb

Huvudverbet står i infinitiv.

Hjälpverbet böjs i preteritum.

Habitueellt preteritum

Bildas med hjälpverbet jiray 'brukade'.

heesi **jiray** 'jag brukade sjunga'

infinitiv + hjälpverb

Huvudverbet står i infinitiv.

Hjälpverbet böjs i preteritum.

Habitueellt preteritum betecknar **upprepade** handlingar i det förflutna.

Enkelt preteritum uttrycker **engångs**handlingar.

Habitueellt preteritum

Mer om

- ljudförändringar vid personböjning,
- de olika tempusen,
- de olika aspekterna.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur bildas imperativ?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur bildas imperativ?

Imperativ används för att uttrycka uppmaning.

Hur bildas imperativ?

Imperativ används för att uttrycka uppmaning.

Titta!

Kom hit.

Hjälp mig.

Förklara hur det här har gått till!

Hur bildas imperativ?

Imperativ används för att uttrycka uppmaning.

Titta!

Kom hit.

Hjälp mig.

Förklara hur det här har gått till!

I svenskan är imperativen = verbets stam.
Imperativformerna saknar alltså ändelse.

Hur bildas imperativ?

Även i somaliskan är imperativen = verbets stam.
Imperativformerna saknar alltså ändelse.

presens

heesaa

imperativ

hees !

Hur bildas imperativ?

I svenskan spelar det ingen roll hur många personer man riktar uppmaningen till.

Hur bildas imperativ?

I svenskan spelar det ingen roll hur många personer man riktar uppmaningen till.

I tyska, franska, spanska, ryska, arabiska... har man olika former beroende på om man uppmanat en eller flera personer.

Hur bildas imperativ?

I svenskan spelar det ingen roll hur många personer man riktar uppmaningen till.

I tyska, franska, spanska, ryska, arabiska... har man olika former beroende på om man uppmanat en eller flera personer.

spanska
sjung!

singular
¡canta!

plural
¡canten!

Hur bildas imperativ?

Även i somaliskan finns separata former för imperativ singular och plural.

Imperativ plural slutar på –a.

presens

heesaa

imperativ sg.

hees !

plural

heesa !

sjung!

Hur bildas imperativ?

Det finns vissa skillnader mellan olika verb
Om stammen slutar på vokal behövs –y– före –a.

presens

heesaa

imperativ sg.

hees !

plural

heesa !

sjung!

Hur bildas imperativ?

Det finns vissa skillnader mellan olika verb
Om stammen slutar på vokal behövs –y– före –a.

presens

heesa^{aa}

samee^{yaa}

imperativ sg.

hees !

samee !

plural

heesa^a ! sjung!

samee^{ya} ! gör!

Hur bildas imperativ?

Om stammen slutar på $-(a)d-/-t-$ så försvinner det i imperativ singular som i stället slutar på **-o**.

presens

hees**aa**

samee**ya****aa**

imperativ sg.

hees !

samee !

plural

hees**a** ! sjung!

samee**ya** ! gör!

Hur bildas imperativ?

Om stammen slutar på $-(a)d-/-t-$ så försvinner det i imperativ singular som i stället slutar på **-o**.

presens

hees**aa**

samee**yaa**

iibs**adaa**

imperativ sg.

hees !

samee !

iibso !

plural

heesa**a** ! sjung!

samee**ya** ! gör!

iibs**ada** ! köp!

3 konjugationer

Att imperativen bildas på tre lite olika sätt är en av anledningarna till att man brukar dela in somaliska verb i tre grupper, s.k. konjugationer.

presens	imperativ sg.	plural	
hees aa	1. hees !	heesa a !	sjung!
samee yaa	2. samee !	samee ya !	gör!
iibs adaa	3. iibso !	iibs ada !	köp!

3 konjugationer

Mer om

- böjningen i de tre olika konjugationerna.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Finns det infinitiv i somaliskan?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i svenskan oftast på –a.

Den används efter hjälpverb och efter ordet *att*.

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i svenskan oftast på –a.
Den används efter hjälpverb och efter ordet *att*.

ska **sjunga**, vill **äta**, måste **sluta**, kan **betala**
kommer att **läsa**, älskar att **prata**
jag bad dig att **städa** ditt rum

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i svenskan oftast på –a.
Den används efter hjälpverb och efter ordet *att*.

ska **sjunga**, vill **äta**, måste **sluta**, kan **betala**
kommer att **läsa**, älskar att **prata**
jag bad dig att **städa** ditt rum

vill **bo** kvar hemma, ska **be** om hjälp, bör **ge** mer

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **–i** eller **–n**.
Den används **före** hjälpverb.

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **–i** eller **–n**.
Den används **före** hjälpverb.

heesi	doonaa	<i>ska sjunga, kommer att sjunga</i>
heesi	jiray	<i>brukade sjunga</i>
heesi	lahaa	<i>skulle sjunga, skulle ha sjungit</i>
heesi	karaa	<i>kan sjunga</i>
heesi	waayaa	<i>kan inte sjunga</i>

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **–i** eller **–n**.

Om stammen slutar på konsonant används **–i**.

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **-i** eller **-n**.

Om stammen slutar på konsonant används **-i**.

	presens	futurum
<i>sjunger</i>	hees aa	hees i doonaa

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **-i** eller **-n**.
Om stammen slutar på vokal används **-n**.

	presens	futurum
<i>sjunger</i>	hees aa	hees i doonaa

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **-i** eller **-n**.
Om stammen slutar på vokal används **-n**.

	presens	futurum
<i>sjunger</i>	hees aa	hees i doonaa
<i>gör</i>	sameey aa	samey n doonaa

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **–i** eller **–n**.
Om stammen slutar på vokal används **–n**.

	presens	futurum	
<i>sjunger</i>	hees aa	hees i doonaa	
<i>gör</i>	sameey aa	samey n doonaa	ee > ey

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **-i** eller **-n**.

Om stammen slutar på **-(a)d-/-t-** används **-n**.

-(a)d-/-t- ersätts med **-a-**.

	presens	futurum
--	---------	---------

<i>sjunger</i>	hees aa	hees i doonaa
----------------	----------------	----------------------

<i>gör</i>	sameey aa	samey n doonaa
------------	------------------	-----------------------

Finns det infinitiv i somaliskan?

Infinitiven slutar i somaliskan på **-i** eller **-n**.

Om stammen slutar på **-(a)d-/-t-** används **-n**.

-(a)d-/-t- ersätts med **-a-**.

	presens	futurum
<i>sjunger</i>	hees aa	hees i doonaa
<i>gör</i>	sameey aa	samey n doonaa
<i>köper</i>	iibs ad aa	iibs a n doonaa

Finns det infinitiv i somaliskan?

De här skillnaderna i bildandet av infinitiv är en av anledningarna till att man brukar dela in de somaliska verben i tre typer, s.k. konjugationer.

	presens	futurum
<i>sjunger</i>	heesaa	1. heesi doonaa
<i>gör</i>	sameeyaa	2. sameyn doonaa
<i>köper</i>	iibsadaa	3. iibsan doonaa

Finns det infinitiv i somaliskan?

Mer om

- böjningen i de tre olika konjugationerna
- hjälpverb.

Hur funkar somaliskan?

* * *

Hur bildar man en enkel sats?

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel svensk sats innehåller
vanligtvis

subjekt + predikat

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel svensk sats innehåller
vanligtvis

subjekt + predikat

Hon sover.

Hunden springer.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel **somalisk** sats innehåller vanligtvis

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Vad är en satsmarkör?

Liknar svenska satsadverb (väl, nog, ju, inte...)

Vad är en satsmarkör?

Liknar svenska satsadverb (väl, nog, ju, inte...)

Ord som "typ-klassificerar" satsen, t.ex.

Vad är en satsmarkör?

Liknar svenska satsadverb (väl, nog, ju, inte...)

Ord som "typ-klassificerar" satsen, t.ex.
waa påstående (frågeordsfråga)

Vad är en satsmarkör?

Liknar svenska satsadverb (väl, nog, ju, inte...)

Ord som "typ-klassificerar" satsen, t.ex.

waa påstående (frågeordsfråga)

ma ja/nej-fråga

ma nekat påstående (om verbet står i konj.)

ha förbud, varning

Vad är en satsmarkör?

Liknar svenska satsadverb (väl, nog, ju, inte...)

Ord som "typ-klassificerar" satsen, t.ex.

waa påstående (frågeordsfråga)

ma ja/nej-fråga

ma nekat påstående (om verbet står i konj.)

ha förbud, varning

så kallade sats**typ**smarkörer.

Vad är en satsmarkör?

Också ord som lägger fokus på en viss satsdel och framhäver (betonar) den.

Vad är en satsmarkör?

Också ord som lägger fokus på en viss satsdel och framhäver (betonar) den.

baa / ayaa fokuserar föregående satsdel.

waxaa fokuserar satsens sista satsdel.

Vad är en satsmarkör?

Också ord som lägger fokus på en viss satsdel och framhäver (betonar) den.

baa / ayaa fokuserar föregående satsdel.

waxaa fokuserar satsens sista satsdel.

så kallade **fokus**markörer.

Vad är subjektspronomen?

	sing	plur
1 pers	jag	vi
2 pers	du	ni
3 pers	hon	de
	han	
	den	
	det	

Vad är subjektspronomen?

	sing		plur
1 pers	jag	aan	vi
2 pers	du	aad	ni
3 pers	hon	ay	de
	han	uu	
	den		
	det		

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektsp~~ro~~nomen + predikat

Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Waa

Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Waa ay

Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Waa ay hurudda.

Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller vanligtvis

satsmarkör + subjektspromen + predikat

Waa ay hurudda.

Amina Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Waa ay hurudda.

Amina Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

waa ay hurudda.

Amina Hon sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Aamina **waa** **ay** hurudda.

Aamina **Hon** sover.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat

Aamina **waa ay qoraysaa.**

Aamina **hon** skriver.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat
satstyp

Aamina **waa ay qoraysaa** buug.

Aamina **hon** skriver en bok.

Hur bildar man en enkel sats?

En minimal enkel somalisk sats innehåller
vanligtvis

satsmarkör + subjektspronomen + predikat
fokus

Aamina waxaa ay qoraysaa buug.

Aamina hon skriver en BOK.

Hur bildar man en enkel sats?

Mer om

- satstypsmarkörer,
- fokusmarkörer,
- bruket av subjektspronomen,
- olika typer av satser:
frågor, uppmaningar, etc...,
satser med fler satsdelar,
bisatser.